

czeństwa; zwalczanie inwazyjnych gatunków roślin, zagrażających nie tylko murawom, ale i człowiekowi (parzący barszcz Sosnowskiego *Heracleum sosnowskyi* rosnący w bliskim sąsiedztwie ostoi „Żurawce”); poprawę kondycji populacji żmijowca czerwonego, jednej z nierzadkich roślin w Polsce, poprzez dosadzanie okazów pochodzących z uprawy w Ogrodzie Botanicznym UMCS w Lublinie, a także kilku innych, wybranych gatunków roślin. W ramach projektu na Lubelszczyźnie zgromadzono dokumentację dla wszystkich ostoi, zorganizowano spotkanie z władzami gmin, na terenie których zlokalizowane są ostoje nim objęte, a także wydano folder przybliżający szczegóły projektu. Uczestnicy projektu odbyli również wyjazd na spotkanie międzynarodowej organizacji European Dry Grassland Group na Słowacji, w trakcie której zaznajomieni zostali z nowatorskimi sposobami ochrony muraw kserotermicznych. Na czerwiec i lipiec zaplanowano cykl spotkań z właścicielami gruntów, na których realizowany będzie projekt „Ochrona muraw kserotermicznych w Polsce – teoria i praktyka”.

Pomyślny przebieg prac przy wykonywaniu zadania w 2010 roku zakłócił poważny akt dewastacji przyrody w ostoi „Żurawce”. Nieznani sprawcy wykopali tam objęte ochroną i wpisane do Polskiej Czerwonej Księgi Roślin storczyki purpurowe *Orchis purpurea*. W ten sposób województwo lubelskie utraciło 70% zasobów

Oprowadzanie studentów Uniwersytetu Wrocławskiego po murawach doliny Bugu

tego rzadkiego i zanikającego gatunku. Zażalenie zgłoszono do Komendy Powiatowej Policji w Tomaszowie Lubelskim i do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie. Sprawcom grozi kara pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

TEKST I ZDJĘCIA PIOTR CHMIELEWSKI

Quadem przez użytek

Biała Góra (349,2 m n.p.m.) jest wapiennym wzniesieniem położonym na styku Grzędy Sokalskiej i Roztocza Środkowego, nieopodal Tomaszowa Lubelskiego. Jej północne i wschodnie zbocza zajęte są przez lasy mieszane i zagajniki brzoźowe, a na wierzchołku znajdują się pola uprawne i nieużytki. Na północno-zachodnim zboczu ułożono wyciąg narciarski, natomiast najbardziej strome zbocza o ekspozycji południowo-zachodniej i południowej zajmują nawapienne kwietne murawy kserotermiczne, ciepłolubne zarośla oraz fragmenty lasów grabowych z kalcyfilną roślinnością w runie. Ze względu na duże nagromadzenie gatunków rzadkich i chronionych, w latach 90. utworzono tu użytek ekologiczny. Do najcenniejszych gatunków użytku ekologicznego należy starzec wielkolistny, gatunek wpisany do Polskiej Czerwonej Księgi Roślin, mający tu najliczniejszą krajową populację. Poza nim, rosną tu liczne gatunki rzadkie i chronione: zawilec wielkokwiatowy, powojnik prosty, len złocisty, koniczyzna długokłosa i in. W roku 2009 strome, zachodnie zbocza góry, wcześniej częściowo zniszczone przy wytyczaniu biegnącej na szczyt ścieżki turystycznej, upodobili sobie miłośnicy 4 kółek, a konkretnie quadów. Pod ich kołami zniszczeniu uległy fragmenty muraw kserotermicznych w kilku miejscach użytku ekologicznego (trasa uczęszczana przez pojazdy terenowe biegnie też, częściowo, przez widny las grabowo-sosnowy).